

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 46, 2015

Nummer 46, 2015

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3329](#) 20-11-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:3335](#) 20-11-2015

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:4768](#) 26-11-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:4767](#) 26-11-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:4577](#) 17-11-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:4609](#) 10-11-2015

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2015:8600](#) 17-11-2015

RECHTSPRAAK

Gemeente gaat in hoger beroep van nihilstelling partneralimentatie. Hof verklaart gemeente niet-ontvankelijk. Zij is geen belanghebbende in deze procedure.

De man en de vrouw zijn op 11 maart 2008 gescheiden. Nadien is bepaald dat de man als bijdrage in het levensonderhoud van de vrouw een bedrag van € 1.650 moet voldoen. Bij beschikking van 1 december 2014 heeft de rechtbank de partnerbijdrage op nihil gesteld met ingang van de datum van inschrijving van de echtscheidingsbeschikking (11 maart 2008).

De gemeente heeft aan de vrouw met ingang van 15 augustus 2006 in verschillende periodes een bijstandsuitkering toegekend.

De gemeente is het niet eens met beschikking van 1 december 2014 en is daarvan in hoger beroep gegaan.

Het hof overweegt dat ingevolge artikel 806 Rv in een zaak als deze hoger beroep kan worden ingesteld door de verzoeker en door een belanghebbende als bedoeld in artikel 798 Rv, dat wil zeggen degene op wiens rechten of verplichtingen de zaak rechtstreeks betrekking heeft. Het hof is van oordeel dat de gemeente niet behoort tot de kring van belanghebbenden, nu de onderhavige zaak niet rechtstreeks betrekking heeft op de rechten en verplichtingen van de gemeente. Dat de gemeente een financieel afgeleid belang heeft bij de partneralimentatie van de vrouw – de gemeente is immers bevoegd de verstrekte bijstandsuitkering geheel dan wel gedeeltelijk te verhalen op een door de vrouw te ontvangen onderhoudsbijdrage van de man – maakt haar nog niet tot een belanghebbende op wiens rechten en verplichtingen de zaak van de man en de vrouw met betrekking tot de onderhoudsplicht van de man rechtstreeks betrekking heeft. De gemeente wordt niet-ontvankelijk verklaard.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 26-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:4768

Zaaknummer: F 200 166 329_01

RECHTSPRAAK

Verknochtheid van wederbelegging van letselschade-uitkering?

De man heeft in 2003 een letselschade-uitkering ontvangen. Hij stelt dat het geld deels is aangewend om een dakopbouw te realiseren, deels voor de aankoop van een caravan en deels hebben partijen van dat geld geleefd. In het kader van verdeling na echtscheiding wil de man de nominale vergoeding voor de dakopbouw terugontvangen alsmede de opbrengst van de intussen verkochte caravan, aangezien deze goederen met de letselschade-uitkering zijn betaald en deze uitkering aan hem verknocht is.

Het hof stelt in de eerste plaats vast dat niet valt vast te stellen welk deel van de totale vergoeding ziet op immateriële schade en toekomstig verlies aan arbeidsvermogen, en om die reden eventueel als verknocht in de zin van artikel 1:94 lid 3 BW is aan te merken.

Voorts is het hof van oordeel dat – zelfs indien wel zou komen vast te staan dat het deel van de vergoeding dat is geïnvesteerd in de aanbouw van de woning en de aanschaf van de caravan immateriële schadevergoeding en/of toekomstig verlies aan arbeidsvermogen betreft, en om die reden aan de man verknocht is – de man zal dienen te stellen op grond waarvan verknochtheid van het goed waarin met de verknochte schadevergoeding is geïnvesteerd, sprake is. Dit volgt uit HR 26 september 2008, ECLI:NL:HR:2008:BF2295, *NJ* 2009/40. Het antwoord op de vraag of een goed op bijzondere wijze aan een der echtgenoten is verknocht, hangt af van de aard van het goed, zoals deze aard mede door de maatschappelijke opvattingen wordt bepaald. Hieruit vloeit reeds voort dat niet ieder goed dat in de plaats treedt van een verknocht goed, eveneens of op dezelfde wijze als aan een van de echtelieden verknocht kan worden beschouwd.

Nu de dakopbouw noodzakelijk was om voor de beide kinderen een eigen slaapkamer te realiseren en de caravan is aangeschaft voor gebruik door het gezin, kan daaruit niet worden afgeleid en is overigens onvoldoende gesteld waarom aan de man een vergoeding toekomt voor de kosten van de dakopbouw en waarom de opbrengst van de caravan aan de man toekomt. Het hof wijst de verzoeken in hoger beroep af en bekrachtigt de beschikking in eerste aanleg.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 26-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:4767

Zaaknummer: F 200 161 943_01

RECHTSPRAAK

Vervolg op Hoge Raad 20 juni 2014 (ECLI:NL:HR:2014:1492). Zijn er bijzondere omstandigheden op grond waarvan de verstreken verjaringstermijn van de vordering op grond van gevoerd voogdijbewind zou moeten worden verlengd? Hof meent van wel.

Vader-voogd heeft nadat de dochter meerderjarig was geworden op 1 januari 1988 (ten gevolge van de verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd) niet op de door de wet voorgeschreven wijze rekening en verantwoording afgelegd over het voogdijbewind. Onder het bewind vielen onder meer een uitkering van de KLM en een uitkering van de reisverzekering. Deze uitkeringen kwamen aan de dochter toe wegens het overlijden van haar moeder bij de Tenerife-ramp.

De Hoge Raad heeft gecasseerd omdat (1) de verlengingsgrond voor verjaring door het desbetreffende hof niet was beoordeeld (artikel 3:321 sub f BW) en (2) nader beoordeeld diende te worden of op grond van de redelijkheid en billijkheid afgeweken kon worden van de toepasselijke verjaringstermijn met inachtneming van de criteria uit het arrest *Erven Van Hese/Koninklijke Schelde Groep B.V.* (HR 28 april 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5635, NJ 2000/430).

Het hof waarnaar is verwezen, komt niet toe aan de eerste vraag omdat het oordeelt dat de redelijkheid en billijkheid in dit geval meebrengt dat de verjaringstermijn op die grond nog loopt. Het hof stelt vast dat van verborgen schade, zoals in het arrest uit 2000 geen sprake is. Maar wel zijn er bijkomende omstandigheden. Het hof formuleert de volgende bijkomende omstandigheden: de voogd heeft, hoewel deskundig geadviseerd, opzettelijk de wettelijke regels ter zake van belegging en beheer van het vermogen van de dochter niet nageleefd en zich onttrokken aan het rechterlijke toezicht op dat beheer. Hij heeft geen rekening en verantwoording afgelegd bij het einde van het voogdijbewind, geen administratie bijgehouden en nagelaten het saldo na meerderjarigheid over te dragen. Hij stelt het vermogen geheel te hebben verteerd door het voor de dochter aan te wenden, maar heeft deze stelling niet naar behoren gemotiveerd. De dochter heeft binnen de objectieve verjaringstermijn van twintig jaar gevraagd rekening en verantwoording af te leggen ten aanzien van de nalatenschap van haar

moeder, maar dat heeft de vader niet gedaan.

Hij heeft voorts de relevante rechtsfeiten voor de dochter achtergehouden en misbruik gemaakt van de afhankelijkheidsrelatie waarin de dochter ten opzichte van haar vader-voogd verkeerde. Voorts is de korte verjaringstermijn van artikel 1:377 BW van (toen) vijf jaar geschreven voor het geval er rechterlijk toezicht is geweest op het voogdijbewind, maar dat is hier niet het geval.

Onder al deze omstandigheden oordeelt het hof dat deze feiten en omstandigheden ertoe leiden dat de verjaring als bedoeld in artikel 1:377 BW en artikel 3:310 BW toepassing mist.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 17-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:4577

Zaaknummer: HD 200.155.006_01

RECHTSPRAAK

GI vraag vervangende toestemming tot een medische behandeling die bestaat uit een psychologisch onderzoek. De minderjarige is 14 jaar en wil zelf ook het psychologisch onderzoek. De moeder geeft ook toestemming, alleen de vader weigert. Nu de vervangende toestemming ziet op de situatie dat de minderjarige ouder dan 12 jaar is en de minderjarige in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen, bestaat geen grond om vervangende toestemming te verlenen (artikel 1:265h lid 2 BW).

De kinderrechter oordeelt in de eerste plaats dat een psychologisch onderzoek een medische behandeling is. De moeder heeft daartoe toestemming gegeven, maar de vader weigert zijn toestemming. Hij is plotseling uit het leven van de minderjarige verdwenen, wil geen contact meer en wil ook niet meer verantwoordelijk zijn. Ondanks een schriftelijke aanwijzing weigert hij toestemming. Hij is ook ter zitting niet verschenen.

De kinderrechter kan echter geen vervangende toestemming verlenen, nu het gaat om een minderjarige van 14 jaar die in staat is tot een redelijke waardering van het zijn belangen ter zake. Ook hijzelf vindt dat er een psychologisch onderzoek moet plaatsvinden. Hij wil graag duidelijkheid over zijn gedrag, waarvan hij zelf ook last heeft. In dit geval kan de kinderrechter geen vervangende toestemming geven.

Ten overvloede overweegt de kinderrechter dat er wellicht gronden zijn om het gezag van de vader te beëindigen en in dat kader hem in de uitoefening van het gezag te schorsen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-11-2015

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2015:8600

Zaaknummer: 486365

RECHTSPRAAK

Ter zitting bij de rechtbank overeengekomen kinderbijdrage van € 25 per maand. De man komt daarvan terug. Hof houdt hem aan de gemaakte afspraak. Ook anderszins geen reden om daarvan in hoger beroep af te wijken.

De man stelt dat de rechtbank in haar beschikking ten onrechte heeft overwogen dat partijen ter zitting overeenstemming hebben bereikt over de hoogte van de kinderbijdrage en dat zij hebben verzocht deze bijdrage in de beschikking vast te leggen. Aan de rechtbank is kenbaar gemaakt dat hij over onvoldoende draagkracht beschikt om een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige te kunnen voldoen. Hij leeft onder de bijstandsnorm en wordt deels onderhouden door zijn ouders. De man is van mening dat het hem niet is aan te rekenen dat deze bijdrage in eerste aanleg is vastgelegd, nu een en ander tijdens de zitting zo snel ging dat de man eerst na de mondelinge behandeling besepte wat er was afgesproken.

De vrouw verweert zich en stelt dat de man niet kan terugkomen van de ter zitting gemaakte afspraak. De man is de Nederlandse taal goed machtig en hij werd ter zitting bijgestaan door een professionele rechtsbijstandverlener.

Het hof overweegt dat in de bestreden beschikking, een schriftelijk stuk met dwingende bewijskracht, is vastgelegd dat partijen ten overstaan van de rechtbank een door de man te betalen kinderbijdrage van € 25 per maand zijn overeengekomen. Bij gebreke van tegenbewijs is in hoger beroep de gesloten overeenkomst uitgangspunt. De vraag moet vervolgens worden beantwoord of deze overeenkomst kan worden aangetast op de wijze die de man in het hoger beroep voor ogen staat. Het enkele feit dat de man na de zitting van mening is veranderd over zijn mogelijkheden tot betaling van de overeengekomen kinderbijdrage kan er niet toe leiden dat wordt voorbijgegaan aan de gemaakte afspraak. Het standpunt van de man biedt ook verder onvoldoende aanknopingspunten om de overeenkomst aantastbaar te achten. Voorts is gesteld noch gebleken dat de omstandigheden van de man zijn gewijzigd sinds partijen meergenoemde overeenkomst hebben gesloten. Ten slotte kan bij een bijdrage van beperkte omvang als hier aan de orde niet gesproken worden van een wanverhouding. Dat geldt ook als

daarbij wordt betrokken dat de man over beperkte financiële mogelijkheden beschikt.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 10-11-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:4609

Zaaknummer: 200.164.824/01

RECHTSPRAAK

De erfrechtelijke bevoegdheden van een erfgenaam mogen niet worden belemmerd door de cautio Socini (= beperking van het erfdeel indien een erfgenaam zich tegen het testament of de uitvoering daarvan verzet).

De vader van A en B is in 2004 overleden. In zijn testament, opgemaakt in 1997, staat het volgende: 'Indien een van mijn kinderen zich tegen enige bepaling van dit testament of tegen de uitvoering daarvan verzet, beperk ik het erfdeel van dat kind uitdrukkelijk tot zijn wettelijk erfdeel (legitieme portie). Het ten gevolge hiervan vrijkomende gedeelte van mijn nalatenschap zal toekomen aan mijn echtgenote, die ik voor dat gedeelte alsdan tot erfgename benoem.' A is van mening dat deze zogenoemde *cautio Socini* jegens B in vervulling is gegaan omdat B zich heeft verzet tegen het testament en de uitvoering daarvan.

De rechtbank en het hof hebben dit betoog niet gevolgd. Het hof is van oordeel dat een *cautio Socini* weliswaar rechtsgeldig is, maar dat artikel 4:4 lid 1 BW meebrengt dat de erfgenaam daarmee niet de vrijheid wordt ontnomen een hem toekomende erfrechtelijke bevoegdheid (zoals het indienen van een verzoek tot ontslag van de executeur of het beneficiair aanvaarden van de nalatenschap) uit te oefenen, behoudens in die gevallen waarin de erfgenaam zo een bevoegdheid uitoefent op een wijze die als misbruik van bevoegdheid moet worden aangemerkt. Volgens het hof heeft B zich met zijn handelwijze niet verzet tegen het testament of tegen de uitvoering daarvan. Voorts is niet gebleken van misbruik van erfrechtelijke bevoegdheden.

A heeft cassatie ingesteld. Betoogd wordt dat de *cautio Socini* in beginsel ook de uitoefening van de aan een erfgenaam toekomende erfrechtelijke bevoegdheid mag treffen. De Hoge Raad gaat aan dit betoog voorbij. De Hoge Raad oordeelt dat de rechtsopvatting van het hof juist is. In het testament wordt een sanctie gesteld op verzet tegen enige bepaling van het testament of tegen de uitvoering daarvan. Voor zover bedoeld verzet berust op de uitoefening van erfrechtelijke bevoegdheden stuit het inroepen van de sanctie af op artikel 4:4 lid 1 BW. Ook het oordeel van het hof dat dit slechts anders is als dergelijke bevoegdheden worden misbruikt, is volgens de Hoge Raad juist.

Het vorenstaande wordt niet anders door het geldende recht ten tijde van het opmaken van het testament (1997). Ook dat recht leidde tot nietigheid van rechtshandelingen die de strekking hadden een persoon te belemmeren in zijn vrijheid om zijn erfrechtelijke bevoegdheden uit te oefenen (HR 25 oktober 1985, ECLI:NL:HR:1985:AC9070).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-11-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3329

Zaaknummer: 14/02658

Rechters: F.B. Bakels, A.H.T. Heisterkamp, G. Snijders en T.H. den Tanja-van Broek

Wetsartikelen: 4:4 BW en 4:921 oud BW

RECHTSPRAAK

Bopz: bij voortzetting inbewaringstelling (artikel 27 Wet Bopz) moet een betrokkene in beginsel behoorlijk worden opgeroepen. In onderhavige zaak had de rechtbank geen reële mogelijkheid gezien om de betrokkene op te roepen en heeft zij de voorrang gegeven aan beteugeling van het acute en zeer ernstige gevaar. Dit getuigt volgens de Hoge Raad niet van een onjuiste rechtsopvatting.

Bij beschikking van 10 april 2015 heeft de burgemeester ex artikel 20 Wet Bopz de opname van X in een psychiatrisch ziekenhuis gelast. Op 14 april 2015 heeft de officier van justitie de rechtbank verzocht een machtiging te verlenen tot voortzetting van de inbewaringstelling van X ex artikel 27 Wet Bopz. Tijdens de zitting op 15 april 2015 was X niet aanwezig. Twee dagen eerder had X zonder toestemming het ziekenhuis verlaten. Zijn verblijfplaats was niet bekend en mogelijk zou X in Frankrijk verblijven.

De rechtbank heeft de machtiging verleend, ondanks dat X niet is gehoord. Door het ziekenhuis te verlaten heeft X volgens de rechtbank zelf in de hand gewerkt dat hij niet kan worden gehoord. De rechtbank is tot de overtuiging gekomen dat het ernstige vermoeden bestaat dat een stoornis van de geestesvermogens van X gevaar doet veroorzaken en het gevaar zo onmiddellijk dreigend is dat een voorlopige machtiging niet kan worden afgewacht.

In cassatie klaagt X dat de rechtbank het verzoek heeft toegewezen zonder dat hij is opgeroepen om te worden gehoord.

De Hoge Raad verwerpt het cassatieberoep en overweegt het volgende.

Volgens artikel 29 lid 5 Wet Bopz staat tegen een beschikking als hierboven genoemd geen gewoon rechtsmiddel open. Dit rechtsmiddelenverbod kan worden doorbroken, indien wordt geklaagd dat de rechtbank één of meer artikelen van de Wet Bopz ten onrechte buiten toepassing heeft gelaten of buiten het toepassingsgebied ervan is getreden, dan wel dat bij de totstandkoming van de uitspraak essentiële vormen zijn verzuimd. Voor doorbreking van het rechtsmiddelenverbod op de laatste grond is nodig dat een zo fundamenteel rechtsbeginsel is geschonden dat van een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak niet kan worden

gesproken. Dit laatste doet zich hier voor, nu X niet is gehoord. Voorts heeft X een belang bij beoordeling van zijn klacht, nu blijkt dat hij vóór het verstrijken van de duur van de machting weer in het psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen.

Uitgangspunt is dat X behoorlijk dient te zijn opgeroepen door de griffier. Ook moet echter in aanmerking worden genomen dat de stoornis van X meebracht dat hij een acuut en zeer ernstig gevaar opleverde. De rechtbank heeft immers vastgesteld dat sprake was van een onmiddellijk dreigend gevaar dat X een ander van het leven zal beroven of hem ernstig letsel zal toebrengen. Daarbij verdient opmerking dat X kort tevoren op grond van een inbewaringstelling in een psychiatrisch ziekenhuis was geplaatst en zich aan die plaatsing had onttrokken, terwijl de lopende inbewaringstelling zou eindigen door de afloop van de termijn voor het geven van de onderhavige beschikking. Bovendien gold in dit geval een zeer korte beslistermijn van drie dagen (artikel 29 Wet Bopz) en was de verblijfplaats van X onbekend, waarbij hij zich mogelijk, maar niet zeker, in het buitenland bevond. Kennelijk en niet onbegrijpelijk heeft de rechtbank onder deze omstandigheden geen reële mogelijkheid gezien om X voorafgaand aan de behandeling van het verzoek een oproep te sturen en heeft zij de voorrang gegeven aan beteugeling van het gevaar. Dit getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting. De Hoge Raad merkt nog op dat in onderhavig geval X alsnog moet worden gehoord onmiddellijk na hervatting van de vrijheidsbeneming.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-11-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:3335

Zaaknummer: 15/03177

Wetsartikelen: 27 Wet Bopz en 29 Wet Bopz